

BUDA-PESTA

28 Iuliu st. v.

9 Aug. st. II.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 29.

Anulu X.

1874.

Pretiuu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romanii'a 2 galbeni.

Demetriu Bonciu.

Este o plansóre generala si fórté intemeiata, cá strulu luptatoriloru nostri pentru caus'a nationala pe dí ce merge se totu rarese.

Vechii eroi incetulu cu incetulu se stingu, altii se retragu, si atleti noi nu se pré ivescu pe arena. O ambitiuene nobila, vocea consciintiei si zelulu nationalu nu pré indémna pe cei de acuma a intreprinde o lucrare marétia pentru garantarea esistintiei nóstre si pentru inaintare in vfitoriu. Materialismulu e eroulu dilei, elu a cuceritu mai tóte puterile si talentele, si astu-felu numai pucini au mai remasu, cari nisuiescu a conclucrá la alinarea suferintieloru natiunii.

Demetriu Bonciu.

Cu anima sangeranda scriemu aceste síruri; dar este mai bine a constatá reulu, decâtu a-lu ignorá séu chiaru a ne insielá cu vr'o apre-
tiare falsa.

Nu este pericólu mai mare pentru vr'o natiu-
ne, decâtu necunós-
cerea defecteloru si
pretiuirea mai pe su-
su a fortieloru sale.

Reulu esiste la noi, nu se póte con-
testá, cá-ci lu-ve-
demu in tóte dilele;
si fiindu cá esiste,
trebuie sè tindemu
a-lu delaturá. Aice
se poftesce seriosi-
tate, fanfaronadele
nu folosescu.

Cine nu saluta
dara cu bucuría pe
acei pucini barbati
ai nostri, cari au
mai remasu fideli
sindardulu sub ca-
re au juratu a luptá
pentru binele natiu-

nii?! A cui anima n'ar palpitá de bucuría, vedindu a se inolá la mic'a trupa puteri tinere si vênjose, talente nôue si caractere resolute?!

Anii din urma ni-au fostu fôrte nefavorabili in privinti'a intaririi numerului luptatoriloru pentru caus'a natiunala, dar totu-si n'au fostu de totu neproductivi.

S'au ivitu, ce e dreptu pucine, dar totu-si s'au ivitu câte-va puteri pe terenulu atâtu de parasitu alu luptei natiunale.

Portretulu unuia din acesti barbati decoreza acuma pagin'a prima a foiei nôstre.

Dlu Demetriu Bonciu nu apartiene generatiunii nôue. Caus'a, cà-lu numeramu între puterile nôue, este, cà numai de doi-trei ani a devenitu cunoscutu de catra toti Romanii, cà-ci abié numai de câti-va ani are terenu mai largu pentru activitate natiunala generala, — de candu adeca e deputatu in camer'a deputatiloru.

Cetitorii diuarieloru politice, si toti aceia cari petrecu cu atentiune desbaterile acestei camere, n'au pututu sè nu observe lupt'a intretienuta de câti-va deputati romani si sèrbi pentru asigurarea natiunala.

Memburu alu nuantiei moderate din partit'a natiunala, Bonciu inca are o parte onorifica in acèsta lupta pentru esistintia. Frumós'a-i calificatiune de oratoru emininte, tactic'a-i alésa cu multa precumpenire si starea sa sociala independinte: tôte contribuescu, ca cuventàrile lui sè fía bine primite si apretiate, si cá propunerile-i de multe ori sè se si primésca.

Nu ni e scopulu nici macaru a schitiá activitatea din parlamentu a acestui barbatu, natiunea de siguru lu-cunósce si si-a formatu opiniunea despre dinsulu. Vomu face numai sè urmeze aice unele schitie biografice.

Demetriu Bonciu fu nascutu in Aradu la 26 aprile c. v. 1826. Parintele seu a fostu meseriasiu. Facundu cursulu gimnasialu in orasiulu nàscerii sale, venì la Pesta, si la universitatea d'aice terminà facultatea juridica.

In anii memorabili de la 1847 pana la 1849 fu aplicatu in oficiu la magistratulu Aradului.

La 1850 intrà in diregatoriá la judecatoriá cercuala din Aradu, éra la 1854 la pretur'a din Borosiu-Ineu. La 1855 fu numitu adjunctu pretorialu la Püspök-Ladány, si de la 1859 pana la esírea diplomei din 20 octomvre 1860 functiunà cá pretòru t tu acolo.

Cu inceputulu anului 1861 fu aplicatu cá

secretariu la consiliulu locutenente din Buda; dar totu in acel'a-si anu in lun'a lui fauru fiindu alesu senatoru la magistratulu din Aradu, parasi postulu de la consiliu si se rentòrse in serviciulu orasiului seu natalu, unde a servitu pana la introducerea „provisoriiului.“

Atunci deschise cancelariá avocatiala in Aradu, si — astu-felu ajunsu independinte — in anii urmatori luà parte mai activa la lupte pentru natiunaltate.

Mai tardiu reuniunea politica a Romaniloru din comitatulu Aradului lu-alese presiedinte, locu onorificu, ce-lu ocupa si acuma.

La 1872 devenindu vacantu cerculu Buteniloru in comitatulu Aradului, alegatorii lu-proclamara deputatu; totu in acelu anu lu-alesera de nou pentru diet'a presinte.

A d i o.

Lun'a revérsá lumina,
Erá 'n lun'a lui bramaru;
Treceám culmea carpatina,
Versandu lacrimi cu amaru.

S'audiá triste cavale
Pintre vâile adanci,
Prahova siopteá in vale,
Vulturii tîpáu pe stanci.

Tôte aveáu o simpatia:
Lun'a riulu sarutá,
Vulturulu aveá socia,
Eco cantulu repetá.

Numai ou mergeám departe
De parinti si d'ai mei frati,
Si cu lacrimi infocate
Dámu adio la Carpati.

Georgiu Cretianu.

Albu séu Rosiu?

-- Comediá orginala intr'unu acta. --

(Urmare.)

SCEN'A XIII.

Totu aceia, si o dómna.

Dómn'a, a parte.

Ce gresiéla! Celu de mai nainte nu fu Ionu Alesandrescu. (Diarindu pe Ionu.) De si-

guru acest'a o se fia. (Cu vóce nalta.) Cautu pe dlu Ionu Alesandrescu.

Ionu Alesandrescu tiner.

Eu sum.

Dómn'a.

E bine, víu de la Corneli'a.

Clementina.

Ah! de la Cornelia.

Ionu Alesandrescu tiner.

Ce Cornelia?

Dómn'a.

De ce atát'a falsitate? . . . Dta o cunosci bine . . .

Clementina.

O cunósce . . . bine . . . ?

Ionu Alesandrescu tiner.

N'am vediutu-o nici odata . . .

Dómn'a.

Au nu dta i-ai promisú casatoría?

Ionu Alesandrescu tiner.

Eu? (Incetu catra dómn'a.) Dar rogu-te taci, si nu me compromite cu flécuri de aceste!

Dómn'a, incetu catra elu.

Ba nu! . . . Bine, cà te-am prinsu insielatoriule! . . . Nu vei scapá! (Cu vóce nalta.) Da, dta! . . . Au nu ai primitu si asta-di de la dins'a o scrisóre?

Clementina.

Da, elu a primitu . . . Am vediutu-o si eu.

Ionu Alesandrescu tiner.

Dar repetu, cà n'am vediutu nici odata pe Cornelia dtale . . .

Dómn'a.

I'ar asta-minétia i-ai juratu amoru . . .

Clementina.

Elu i-a juratu amoru? . . .

Ionu Alesandrescu tiner.

Eu? . . . Nici odata! . . .

Dómn'a.

Dlu meu nu me silí la extremitàti!

Ionu Alesandrescu tiner.

Ce-mi pasa mé!

Dómn'a.

Teme-te de furi'a mea! Eu sum nascuta in Italia . . .

Ionu Alesandrescu tiner.

Pecatu, cà n'ai remasu acolo!

Dómn'a.

O femeia nascuta sub ceriulu caldurosu alu Italiei scfe sè-si resbune . . . (Scóte pumnalulu.)

Clementina.

Hah! . . . (Ese spariata.)

Ionu Alesandrescu tiner.

E bine, dómn'a mea, ce vrei cu mine?

Dómn'a.

Sè iai pe Cornelia de socfa.

Ionu Alesandrescu tiner. a parte.

Cauta sè ducu de aice pe nebun'a ast'a, cà-ci incepe se faca scandalu. (Cu vóce nalta.) Apoi condu-me dar la ea!

Dómn'a.

Vedi asié.

Ionu Alesandrescu tiner. a parte.

Ast'a séu nu me cunósce, séu e nebuna. O ducu la Balamucu. (Esu ambii.)

SCEN'A XIV.

Teofilu, singuru intrandu.

Ciudatu am mai patítu-o! . . . Esíndu din cas'a acést'a, pe cine zarfi? . . . Pe nebun'a aceea de dómna, care mi-a spusu sè asceptu aice pe Cornelia . . . Cum o zarfi, voiám s'o ieu la fuga . . . Inse fu tardtu . . . Ea me observà . . . alergà dupa mine . . . me prinse de guleru . . . si me sili cu pumnalulu in mana sè mergu cu ea la Cornelia . . . fiindu cà dins'a aflandu-se bolnava, nu póte sè vina la mine . . . Plecaramu . . . de si n'am vediutu in tóta viéti'a mea, cà mirele sè mérga la mirés'a lui numai silitu de unu pumnalu . . . In fine sosiramu la Cornelia . . . Anim'a mi palpitá mai multu de frica, decátu de bucuría . . . Intraramu . . . Eu me aruncaí numai decátu la piciórele primei fintie, pe care o intelofi . . . Dar nu nimerfi bine . . . Aceea erá camerier'a ei . . . Intraramu in alta odaia . . . Acolo sie-deá culcata intr'unu fotelu o alta fintia femeiesca . . . La vederea ei repeti gesticulatiunile de mai nainte . . . Ea tipà . . . camerier'a se uimí . . . dómn'a mea conducatória se mirà . . . si eu me 'nholbai, nesciindu ce sè mai facu? . . . Apoi Corneli'a siopti câte-va cuvinte dómnei mele, care se 'ntórse catra mine, intrebandu-me: „Cum te chiama pe dta?“ — Teofilu, — respunsei. — „Asié dara nu esti Ionu Alesandrescu?“ — „Nu.“ — „Iérta-me dara, cà ti-am causatu atát'a incomoditate! Am facutu o gresiéla, cugetandu cà esti Ionu Alesandrescu.“ — Me recomandú! Nu mai di-sei nimica, ci estí cu bucuría, cà nu trebue sè me insoru . . . Venfi aice, ca in fine sè potu vorbí cu avocatulu meu, pe care nu-lu vediui nici odata . . . Dar ce nenorocire, cà nici odata nu-lu gasescu a casa! . . . E bine, lu-voiu asceptá! (Se asiédia la mésa, si ia in mana o brosiura.) Statutele societátií romane de asiguratíune Dacia . . . Frumosu, pré frumosu! . . . Inse totu-si mi-ar placé sè scíu, ce este acésta societate: alba séu rosía? . . . cà-ci pana ce nu voiu sci ast'a, eu nu voiu cumperá actiuni . . . Dar avocatulu meu nu mai vine . . . Me ducu in odaia lateralá . . . Aco'o vedu nesce carti . . .

Póte cà voiu gasí in ele nesce date pentru matematic'a mea din punctu de vedere de partitu . . . (Esíndu.) Dar ce curiosi ómeni mai sunt p'alice! . . . Nici unulu nã vre sè spuna ce e: albu séu rosiu? (Ese.)

SCEN'A XV.

Ionu Alesandrescu betr. apoi *Elena*

Ionu Alesandrescu betr. singuru.

Éta-me-su de batjocur'a lunei! . . . la be-tranetie . . . Déca si o femeia ca muierea mea póte sè devina infidela, apoi poftimu a te mai insorá.

Elena intrandu, a parte.

Intrig'a mea a reesítu de totu reu . . . Barbatulu meu de siguru me considera infidela . . . Dar cum sè-lu convingu? . . . Observandu-lu.) Ah! elu ací! . . . (Cu vóce innalta.) Buna sér'a Ióne!

Ionu Alesandrescu betr. rece.

Me bucuru . . .

Elena.

Se pare cà esti superatu, cu tóte cà eu asiú avé causa . . .

Ionu Alesandrescu betr. cu ironía.

Dóra pentru cà te-am conturbatu . . . Intru adeveru nimerii cam reu momentulu . . .

Elena.

Dî mai bine: persón'a!

Ionu Alesandrescu betr.

Cum asié?

Elena.

Eu scíu tóte . . . infidelule . . .

Ionu Alesandrescu betran.

Te gasescu ascultandu declaratiunea de amoru a altuia . . . si totu-si eu sum infidelulu? . . .

Elena.

Cum o mai scfi întórcere! . . . Tu scfi bine, cà in momentulu acel'a in loculu meu aveái sè gasesci pe alt'a si nu pe mine . . .

Ionu Alesandrescu betr.

Eu? . . . pe cine? . . .

Elena.

Pe Julia . . . pe Cornelia . . . séu ce scíu eu pe cine!? . . .

Ionu Alesandrescu betr.

Nu vorbí flécuri!

Elena.

Dar epistol'a acést'a? (I-o aréta.)

Ionu Alesandrescu betr.

Ah! epistol'a ast'a nu e adresata mie . . .

Elena.

Dar cui?

Ionu Alesandrescu betr.

Nimernicului aceluia de Iónu . . . Pentru ast'a amanai si cununí'a.

Elena.

E cu putintia?

Ionu Alesandrescu betr.

Da . . . Inse spune-mi acuma tu, cum ai pututu alunecá la unu asié gradu alu infidelitãtii, incãtu permisesi unui barbatu sè ti-se prosterne la piciórele tale . . .

(Va urmá.)

Iosifu Vulcanu.

Dóue animi iubitorie.

— Scena dîn seclii trecuti. —

I.

olo 'n vale la isvoru
In desimea codri'oru,
Cine siede 'ntre flori óre
In a serii dulci recóre?
Siede, siede si suspina
Unu voinicu si-o dalba dîna,
Unu voinicu, unu mandru sóre,
Si-o copila 'ncantatória.

Copiliti'a stã doiósa
Cã si-o umbra 'ntun cósã:
Cauta 'n susu la codrulu mare,
Si totu plange cu 'ntristare;
Cauta 'n josu la campulu blandu,
Si totu plange s' spinandu.

— Angeru dulce, iubitoriu!
Ce totu plangi óre cu doru? . . .
Ce totu plangi tu cá o flóre
Fara róua, fara sóre? . . .
O, te rogu, nu suspiná,
Cã-ci me dóre anim'a!
O, iubita, nu mai plango,
Cã-ci chiar sinu- mi se va frange!

Astu-felu díce 'ncetisioru
Celu voinicu incantatoriu;
Dar ea plange si mai tare,
Si graesce cu 'ntristare:

— Cum n'oiu plange de durere,
Candu vedu tiér'a mea cum pieré?
Cum n'oiu suspiná de doru
Candu vedu fratii mei cum moru?
Dóue luni acum sborara
De candu turcii-su totu in tiéra!
Prin paduri, peste campii
Ei trecu cá locuste vîi,
Lipsindu codrulu de verdétia,
Si campi'a de frumsetia.
Apoi trecu in josu la sate

Toti, cá fere 'nfuriate
 Despartíndu sorori de frati
 Si pe mandre de amanti . . .
 Oh, si totu cá nu s'afflára,
 Cine i-arú goni din tíera! . . .“

— Nu plange dar angeru dulce,
 Cà, — me juru pe sant'a cruce! —
 Num' o dí de mai-traescu,
 Pe toti turcii-i prapadescu! . . .
 Séu de n'a vré Domnulu santu
 Cá sè scapu acestu pamentu:
 Moriu mai bine, moriu si eu
 Colo 'n lupta, cá unu zmeu! . . .“

Astu-felu dinsulu a graitu,
 Dar nici bine n'a finitu,
 Candu din tufe éta, éta,
 Trei turci negri se aréta,
 Trei turci negri, crunti de-odata,
 Toti pe cai incalecati,
 Si cu arme inarmati!

— Ah iubite, scumpulu meu.
 Dór' graisi in césulu reu?! . . .
 Éta turcii, vedi cum sbóra,
 Vedi cum vinu sè ne omóra? . . .“

— Ce díci, draga porumbica?
 Au de turci cá ai tu frica? . . .
 Pana bratiulu meu traesce
 Si pe turci elu mi-i trasnesce,
 Pana candu eu voiú traf
 N'avea téma cá-i morí! . . .“

Dar nici bine nu finise,
 Éta turcii si sosise,
 Rapediendu-se de-odata
 Chiar spre elu si-a lui amanta!
 Dinsulu multu se 'nfuriéza
 Ochi-i negri scanteiéza,
 Si cá leu 'nfricosiatu
 P'a sa préda ce-a ochiatu:
 Astu-felu elu pe turci cá sare,
 Si-i opresce din carare.

Elu e unulu, turcii-su trei
 Toti de mari cá nesce zmei,
 Dar cá dinsulu bravu si tare
 Nu mai afi 'n lumea mare!
 Candu elu spad'a si-o 'nvertesce
 Codrulu totu se clatinesce,
 Apoi unde dinsulu taie
 Cura sange totu parae! . . .
 O lovira 'nfricosiata,
 O lovire grea, turbata,

Si trei turci cadu de odata! . . .
 Copiliti'a stá 'n uimire,
 Si elu beatu de fericire;
 Dar abié resuff'odata
 Si, vai Dómne! ce s'aréta! . . .
 Dintre munti, dintre Carpati
 Pasia cruntu cu-ai sei argati
 Pe cai iuti ca rondunele —
 Trecandu deluri si valcele:
 Cá unu negru zmeu din noru
 Vine 'n josu catra isvoru,
 Si cum vede turcii josu
 Striga 'ndata furiosu:

— Voiniciloru si argati,
 Prindeti-lu si mi lu-legati!“

Cine n'are de traitu
 Séu viéti'a si-a uritu:
 Vie 'ncóce cu-alu seu nume,
 Sè-lu tramitu in alta lume! . . .“

Astu-felu striga 'nfuriatu
 Celu voinicu imbarbatatu,
 Apoi sare ér de nou
 Intre turci cá unu erou.
 Pasi'a negru se 'ngrodiesce,
 Fati'a-i crunta 'ngalbenesce,
 Cà-ci cá frundiele de ventu,
 Pica turcii la pamentu.
 Dar candu unulu doi cadeáu,
 Diece 'n loculu loru viniáu;
 Si candu diece mai picáu,
 Dintre munti sute esiáu,
 Pana celu voinicu in lupta
 Cade josu cu spad'a rupta.

Turcii lu-prindu acuma 'ndata
 Ca p'o féra sagetata,
 Si mi-lu-léga de-unu fagu mare,
 Colo josu langa carare.
 Ér cea blanda copilióra
 Spariata fuge, sbóra
 Ca unu puiu de caprióra;
 Dar o prindu si-apoi legata
 Mi o ducu la Pasia 'ndata . . .
 Ea suspina cu durere
 Cá unu mielú dusu la junghiere,
 Dar vediendu p'alu seu amantu
 Colo josu de fagu legatu:
 Sinu-i tristu se 'nveselesce
 Si 'ntru sine-asié graiesce:

— Nu me temu acum de mórte,
 Nici de turci, ba nici de sórte!

Paunasiulu meu traiesce
 Si cu doru me mai iubesce,
 Apoi elu mi-a dîsu mai 'nte
 Cu-ale sale dulci cuvinte :
 „ . . . Pana bratiulu meu traiesce
 Si pe turci elu mi-i trasnesce ;
 Pana candu eu voiui traî :
 N'avea téma cà-i muri! . . .“

II.

Nóptea négra se lasara
 Pest' a nóstra dulce tiéra,
 Cu-alu seu velu intunecosu
 Invelindu codrulu umbrosu.
 Susu la dealu si josu prin lunci
 Tóte dormu in visuri dulci,
 Numai lun'a dintre stele
 Cauta 'n josu cu mare gele,
 Colo 'n desulu codriloru
 La cea óste-a turciloru,
 Ce-a venitu sè prepadésca
 Mandra tiér'a romanésca.

Turcii toti dormu in tacere
 Numai Pasia stà 'n veghiare,
 Êr la negrele-i picioáre
 Siede cá o dalba flóre
 Copilitia 'ncantatória
 Cu-ai sei ochi privindu doiósa
 La padurea 'ntunecósa,
 Si cu gandulu cugetandu
 La iubitul ei celu blandu.

Pasia cruntu orbitu de-amoru
 Cauta totu la ea cu doru,
 Sinu-i bate cu 'nfocare,
 Si linisce nu mai are,
 Ci se pléca 'ncetisioru
 Si-i graiesce 'n tonu usioru.

— Ce esti trista porumbica?
 Au de mine ai tu frica? . . .
 Dî numai cà me iubesci,
 De-alu meu doru cà te topesci :
 Si cá tine, dalba flóre,
 Fericita, 'ncantatória,
 N'a fi alta pe sub sóre! . . .“

— Vai pagane, ce-ai graitu?
 Fia-ti némulu prapaditu!
 Mai bine sè moriu de-odata
 Iei prin sinu-mi sagetata,
 Decátu candu-va sè graescu
 Cà pe tine te iubescu . . .“

— O, de-ai scî, tu dînisióra,
 Sinulu meu cum te adóra ;
 De-ai cunósce tu, alu meu doru :
 N'ai vorbí asié usioru !
 Éta susu la resaritu
 O stea dalba s'a ivitu,
 Stéu'a mea, ce-i totu cu mine
 In necasuri si in bine . . .
 Apoi crede, scump'a mea!
 Pana candu frumós'a stea,
 De pe ceriu nu va cadé
 Si cu dins'a mea viétia
 Nu s'a stinge cá o cétia :
 Pan'atunci, o dalba dina!
 Nu voiui avé óra lina,
 Dorulu teu m'a urmari,
 Pan'atunci te-oiu totu iubi! . . .“

Copiliti'a suspinandu
 Cauta 'n susu la ceriulu blandu
 Inse Dómnne! ce s'areta?
 Stéu'a Pasiéi cade 'ndata! . . .
 Cade ca o luminare
 Si se stinge 'n departare.
 Dar abié dins'a picà
 Pasia cruntu inca-i urmà!
 Cà-ci din nóptea 'ntunecósa
 O sageta misteriósa
 Strabatendu in peptulu seu
 Cade josu gemendu de greu . . .
 Êr copil'a cum lu-vede
 Sare 'n susu de unde sied^a,
 Dà se fuga 'n josu la vale
 Inse éta 'n a sa cale
 O figura se ivesce
 Si cu dulce asia-i graesco :

— Unde fugi o porumbica?
 Au de turci cà ai tu frica? . . .
 Pana candu eu voiui traî
 N'avea téma cà-i muri!“

Si o stringe 'n bratiulu seu
 Si-o saruta totu mereu,
 Cà-ci dinsu-i alu ei iubitu,
 Alu ei angeru multu doritu,
 Care 'n césulu intristatu,
 Candu o stéa josu a picatu
 Pe Pasia l'a sagetatu,
 Si candu Pasia a muritu
 Pe cei turci i-a fugaritu.

Petru Dulfu.

Clori'a numerului siepte.

Acestu numeru e compusu din dóue numere, unulu cu sociu si celalaltu fara sociu, amendóue perfecte, cà-ci numerulu dóue nu póte fi consideratu ca numeru perfectu, nefindu de câtu repetitiunea unei unitàti care nu e unu numeru. In numerulu siepte este triungiulu numericu primaru si conjunctiunea parata careia astrologii atribue o buna infuintia.

Lumea fu creata in siese dfile si cea de a septeia fu consacrata repausului. Intr'a sieptea dî din lun'a a sieptea Israelitii celebráu o serbatóre care durá siepte dfile. La fia-care siepte ani ei aveáu o serbatóre solemna si la finele a siepte-ori câte siepte ani unu mare jubileu. La siepte ani pamentulu erá lasatu nelucratu. La siepte ani datornicii eráu liberati de datoriele lor. La siepte ani legea erá citita popoului.

Ca sè iee de socia pe Rachela, Patriarculu Iacobu servi pe Laban siepte ani si ér siepte ani. Dumnedieu ordoná lui Noe sè pue in corabia câte siepte parechi din fia-care felu de animalu, si dupa siepte dfile pamentulu fu inundatu. Dupa siepte luni, corabi'a se opri in muntii Armeniei. Siepte dfile dupa plecarea orbului, columb'a fu tramisa a descoperi pamentulu, si inca odata dupa unu intervalu de siepte dfile. In visulu lui Faraon, siepte ani de abondantia si siepte ani de fómete eráu anuntiatu prin aparitiunea a siepte vaci grase si siepte vaci slabe. Nabucodonosor statù siepte ani transformatu in dobitocu. Legea vechia ordoná omului sè ierte injuriile de siepte ori. Nóu'a lege mai indulgenta vré ca omulu sè ierte de siepte dieci de ori câte siepte.

La incungiurarea Iericonului siepte preoti purtara trompeta in timpu de siepte dfile, pe urma strabatura orasiulu, si zidurile cadiura siepte dfile in urma. Balaam prepará siepte ani sacrificiulu seu, si siepte fi ai lui Saulu fura injunghiatu cá sè potolésca o fómete. Laban urmarì pe Iacobu siepte dfile. Amicii lui Jovu petrecura siepte dfile si siepte nopti langa elu si sacrificara siepte boi si siepte berbeci ca sè si ispasésca reutatea. Assureus celebrá o mare serbatóre in timpu de siepte dfile. Intr'a sieptea dî, elu tramise siepte siambelani sè caute o regina care fu servita de siepte june fete.

Solomonu intrebuintiá siepte ani la constructiunea templului din Ierusalemu, si luinaugurá printr'o serbatóre de siepte dfile. In acestu templu erau siepte lampe si ceremoniele

de iertarea peccatoru tîneáu siepte dfile. Avram dete siepte miei lui Avimelech. Iosef planse siepte dfile pe Iacobu. Naamon fu lecuitu de lepra muindu-se de siepte ori in Iordan. Scriptur'a numera siepte invieri. Apostolii alesera siepte diaconi. Christos vorbì de siepte ori pe cruce, pe care statù restignitu siepte óre. Elu aparù de siepte ori pe pamentu, si dupa siepte ori, in siepte dfile, tramise apostoliloru sei pe santulu spiritu. In Apocalipsu sunt siepte miei inaintea a siepte spirite ale lui Dumnedieu.

Siepte candelabre de auru in man'a celui care e in mijlocu; cartea e inchisa cu siepte peceti; mnelulu are siepte córne si siepte ochi. Mai sunt acolo si siepte angeri cu siepte trompeta, siepte regi, siepte tunete si siepte mfi de ómeni omoriti. Dobitoculu Apocalipsului are siepte capete si siepte córne si sunt siepte angeri cari pórtá siepte flagele. Visiunea lui Daniel durá siepte-dieci de septemani. Cei vechi ai lui Israel eráu in numeru de siepte-dieci. S'au numeratu siepte ceriuri si siepte planete. Grecii au avutu siepte intieplepti. Christianismulu a numeratu siepte luptatori. Sunt 7 note in musica, 7 colori primitive, si in biserica 7 peccate mortale si 7 taine. Mai nainte se credea, cà alu sieptelea fu erá dotatu cu o inteligentia particulara si cà alu sieptelea alu sieptelui fu aveá puterea sè vindice mai multe bóle. Perfectiunea sa este comparata aurului care a trecut de siepte ori prin focu.

Avemu siepte simtiuri, si Ipocratu dice cà numerulu siepte aréta perfectiunea si schimbarea fia-carui lucru. Cá Shakespeare, elu imparte viéti'a omenésca in siepte epoche. Diversele fase ale lunii au o influentia principala, si fasele sale se schimba la fia-care siepte dfile. Primfi dinti ai unui copil esu la siepte luni si se schimba la siepte ani. De dóue ori siepte ani, vèrst'a incepe; de trei ori siepte ani, facultàtile sunt desvoltate; de patru ori siepte ani, omulu si are tóta forti'a; de cinci ori siepte ani are aptitudinea in afaceri; de s iese ori siepte ani, elu divine gravu si prudinte séu nu devine nici odata; de siepte ori siepte ani, elu este in apogeulu seu, si de la acésta epoca se cobóra; de optu ori siepte ani, elu este la prim'a epoca climaterica; de nóue ori siepte ani, este la a dóu'a, mai primejdiósa, si de diece ori câte siepte ani, a disu regalului Prophetu, este terminulu naturalu alu vietii.

T.

SALONUL

Epistole filosofice catre o femeia.

— De dr. Adolfu Silberstein. —

I.

Stimata dómna!

Voiesci a desaprobá prejudetiulu, cá si candu filosofi'a, meditarea mai nalta, ar fi destinata asemenea unui monopolu, numai pentru „stapanitorii creatiunii“, numai pentru pretentiosulu secsu alu barbatiloru. Nu voiesci sè acceptezi vulgar'a impartîre de pana acuma, care faceá pe femei reprezentante ale animei si ale sufletului, éra pe barbati reprezentantii mintei si in casuri eventuali si ai ratiunii, ai acestui musiuoiu de furnici numita omenime.

Si intr'adeveru, déca amu voi sè judecámu jumetatea de miliarda a consótieloru dtale dupa dta, cine scie déca vechi'a ordine de rangu, care inca totu mai acórda barbatului favorulu domniei si a placeriloru lumesci, nu ni s'ar paré cá unu restu alu barbariei traditionale ce trebue delaturatu cátu mai in graba.

Dara éta-ne deja fatia cu o cestiune, ce reclama o considerare filosofica si care a fostu de nenumerate ori obiectulu celorlu mai divergente discussiuni.

In realitate femei'a adesea despretiuita si impilata, a fostu de la inceputu obiectulu favoritu alu poesiei. Homeru depinge pe Penelope si pe Nausica cu colori ce au fostu inmuiate in auror'a poesiei. Sofocle redica pe Antigone si pe Electra sa pe unu piedestalu atátu de inaltu, incátu aceste imagini omenesci sublime si-arunca lumin'a loru stralucitória pana in secolulu nostru indepartatu. Mitologi'a elina a datu lui Zeus o Juno, lui Apolone o Minerva si impartí astufelu puterea lumésca, cátu si ratiunea lumei in parti egale, intre cele dóue forme de aparintie sensuale. Ba ce este mai multu, mitologi'a elina merse in adoratiunea sa pentru elementulu femeiescu si mai departe, creandu figur'a neperitória a Afroditei, dieiti'a frumsetiei, care fara parinti se nasce din spuma si guvernéza ceriulu si pamentulu prin sceptrulu gratiei. Erasi dieulu amorului este numai unu copilu si frumseti'a este mam'a lui. Candu zimbesce Afrodite se cutremura de bucuria ceriulu si marea si astufelu femei'a este: grati'a, frumseti'a si domnitóri'a plina de placeri a tuturoru lumiloru — dupa mitologi'a elina.

Pentru cá in realitate, femei'a elina érá intr'o positiune mai umilita si decátu sclav'a ei. Ea érá unu obiectu alu placeriloru barbatului ei, séu in casulu celu mai favorabilu, o fintia a carei chiamare érá reproductiunea si reintinerirea familiei si ea érá stimata numai in marginile aceste. Chiar si Antigone a lui Sofocles este jucata numai inaintea unui publicu de barbati si rolulu Antigonei este jucat de unu barbatu. Atátu de mare érá in Grecia contrastulu intre poesia si realitate.

Cum s'a eliberatu femei'a elina din aceste legaturi? Prin unu pascuil a supra moralei. Superbulu barbatu elinu se plecá inaintea femeii, candu acést'a se presentá odata inarmata cu tóte gratiele spiritului ei inaintea lui. Nemuritoriuu conducátoru alu repu-

blicei antice Pericles torceá la furc'a unei Aspasia. Ea, care desconsiderá ori ce datina, care deschise lumei intregi pentru prima-óra camer'a inchisa a femeiloru, ea, care profaná sanctuarulu familiei, legá spiritele cele mai mari cele mai libere si mai cultivate ale Atenei de carulu ei triumfalu, care treceá preste ruinele moralei si datinei antice. Aspasia eliberá femei'a elina prin splendórea si gratiele pentru prim'a óra dezvoltate ale spiritului femeiescu, dara pretiulu a fostu — unu sanctuaru alu omenimei.

Sclavi'a femeii eline, ce durase patru secole érá resbunata, dara resbunarea trecu preste gresiéla. Femei'a elina érá libera, inse acésta libertate elib'rá totu odata pe toti demonii lucsului si ai prostitutii. Famili'a érá nimicita. Strabuniloru eroici le urmara generatiuni impotente si desecate si veninulu coruptiunii nelimitate se gangrená totu mai multu, pana ce si imperiulu lumei romane se desnervá si se ruiná prin orgiele clasice ale timpuriloru cesaristice de mai tardíu.

Trebú sè vina cristianismulu pentru ca sè re-dee lumei sanctuarulu familiei intr'o splendóre mai inalta, sanctuarulu in care femei'a nu mai érá sclava, ci déca si érá legata de caminulu familiaru totu-si érá permis sè primésca si sè oferésca amoru. Mitologi'a crestina a idealisatu in modu clasieu comunitatea omenésca in famili'a divina si conceptiunea nóstra de asta-di d'abié difera de aceea. Numai cá mitologi'a crestina, cá ori ce mitologia, érá cu multu mai frumósá, cá realitatea crestina. De-si famili'a crestina insemnéza unu progresu necontestabilu alu umanitáti, totu-si femei'a se aflá in decursulu celorlu dóue secole din urma, intr'o positiune subordinata si a fostu considerata pana la lupt'a de emulatiune de asta-di cu privintia la spiritu, mai putínu favorisata.

Si asta-di se mai póte observá o deosebire intre poe-ia si realitate. Poetii nostri inca nici asta-di nu se potu retiené a nu exprime entuziasmulu loru adoratoru pentru imaginea femeiloru divine, in timpu ce pros'a vietii ne aréta mai multa umbra, decátu lumina in sórtea femeiloru Barbatulu apoteoséza femei'a, numai pana candu o iubesc. Amorul inse este cá auror'a, elu resande in diminéti'a vietiei nóstre, transfiguréza si infrumsetiéza tóte obiectele pe cari se revérse miraculós'a lui splendóre, dara amorulu se consuma totu asié de repede cá si auror'a. Forice de acel'a inanim'a caruia amorulu infrumsetiatoru mai póte luminá si atunci candu afara este nópte obscura. La cei mai multi bland'a aurora a amorului se stinge fórte curendu, pentru de a face locu consumatórei arsítie a sensualitáti d' tóte dilele.

Nu modulu cum cautámu si poetisámu, ci cum cugetámu despre consótiel'le nóstre este caracteristicu pentru secsulu barbatescu. Vomu abstrage de la galantulu francesu Michelet si ne vomu tiené de filosofulu germanu Arthur Schopenhauer devenitu atátn de modernu. Déca veti luá dísele lui despre femei de bani buni si veti considerá pe Schopenhauer cá modelu pentru toti filosofi' ai apoi filosofi'a si-ar pierde ori ce crédito inaintea dtale, cátu si a consótieloru dtale amabile.

Vom u abstrage, că Schopenhauer merge asié de parte, încâtu se indoieste chiar si despre frumseti'a femeii, dându antâietate frumsetiei barbatesei. Aceea ce dîce Schopenhauer despre uritul corpului femeiescu, este atâtu de ingeniosu si totu-odatî atâtu de abominabilu, încâtu nu voimu a le repetî. Inse ceresc'a Afrodite si-resbună de acestu batjocoritoru malitiosu intr'unu modu legitimu. Dupa ce si termină opulu seu principalu *), intreprinse o caletoria la Italia, si precum relatéza amicii sei, Schopenhauer a admiratu acolo nu numai frumosulu, ci si pe cele frumoase. Schopenhauer însu-si marturisesce că a invetiatu cum este unu santu, dara elu nu este unu santu.

In privinti'a acésta deci seesulu femeiescu n'are cauza de a desperá, pentru că chiar unu misantropu si unu inamicu alu femeiloru atâtu de geniale că Schopenhauer a fostu invinsu prin gratiele lor. Cu atâtu mai nefavorabilu cugeta Arthur Schopenhauer despre calitátile spirituale si chiamarea sociala a femeiloru.

Elu le considera pe tóte că pe nisce copii mari, cari romanu in tóta viéti'a loru facile si cu vederi scurte. Femeile, dîce Schopenhauer, esistu numai pentru conservarea genialui omenescu si pentru scopulu acest'a natur'a le-a datu pentru unu timpu scurtu frumsotie, pentru ca prin ea se prindia pe barbati. — Déca acestu efectu alu naturei s'a implinitu, apoi nu mai remane nimic de valóre. In timpu ce barbatulu ajunge abié in anulu alu doue-dieci si optulea la maturitate spirituala, alu femeii este maturu deja cu optu-spre-diece ani si acestora le corespunde si ratiunea lor, ce este fórté modesta.

Cam in sensulu acest'a numai cu multu mai malitiosu si mai drasticu se exprime Schopenhauer despre consótiile sale,

Si totu-si mam'a lui Schopenhauer, care a scrisu mai multo romane de renume si descriori de caletoria, nu erá o femeia de tóte dilele. Inse fiulu se certá cu mam'a pentru afaceri de ereditate, filosofulu scia se apretiuéscá valórea baniloru — si necasulu privatu fu de ajunsu cugetatorulu cu fierca négra, — pentru ca se despretiuéscá intregu sesulu femeiescu.

Dara Schopenhauer a muritu de multu si elu a fostu totu-de-una unu omu bizaru. Ce putemu inse dîce, candu unu scriitoru inca in viétiá si adoratu cá genialu, precum este Alesandru Dumas fiulu, esmite opiniuni despre sesulu femeiescu, cari introducêndu-se in praesa ne-ar aruncá éra-si adancu in barbaria? Fara indoiéla, că ai cetitu scrierea sa de sensatiune „L'homme-femme“ si o ai cetitu cu totu atâta indignatiune, că si admiratiune.

Ai admiratu cu dreptu cuventu observările geniale, espuneroa maicetósa si verv'a stilului seu. Inse care este conclusiunea acestei brilante scrieri francesce?

O gramadinie de cenusie, sub care zace arsa demnitatea femeii. Dumas imparte barbatului eftin'a invetiatur'a: „Femei'a ce te însiela ucide-o!“ Acésta sémena cu procedur'a indianului cu tomahawculu — securea — sa. Intr'unu seculu in care mórtea se con-

sidera chiar si pentru crimele cele mai mari, ca o pedpsa pré aspra si in care mai bucuros s'ar sterge mórtea cu totulu din codulu criminalu, in acela-si timpu unu spiritu insemnatu predica asasinulu fatia cu femeia.

Ea este deci inca asta-di sacrificata arbitriului, ea nu este omu, ci unu obiectu de care se póte eliberá cine-va, candu i stá in cale, ea asta-di are o valóre mai neinsemnata ca pe timpulu paganismului, cu multu mai neinsemnata decâtu o-a preserisu Autorulu religiuniloru occidentale. Dumas catoliculu bigotu si póte permite asta-di a se purtá fara anima fatia de aprópele seu, simplu numai pentru că elu este o femeia de si ordinulu umanitáti este ilustratu intr'o lumina splendida prin legend'a, care acórda pietate chiar unoi Magdalene din partea Salvatorului.

Da, dóm'n'a mea, chiar si spiritele cele mai inaintate se afla inca asta-di pe acelu punctu de privire, că femeia ocupa fatia de barbatu acela-si rangu ca si selav'a fatia de stapanulu seu, si că demnitatea de omu ce se cuvine de o potrivá si barbatului ca si femeii este inca departe de a fi recunoscuta cá o mactina sociala si de dreptu.

Dara si dîs'a lui Dumas ve va paré numai cá unu *paradocsu* alu unui diuaristu, ce cauta a face efectu si care nu ia in seriosu opiniunea sa, care este calculata pentru gustulu crudu si schimbaciosu alu multími.

Me intrebi, că ce a descoperitu si a stabilitu despre rangulu si calitátile psih-logice ale femeii, filosof'a severa, seriósa, lipsita de prejudetie si constanta?

E bine, nici aicea nu ve putemu oferi multa consolare. Cetiti, ve rogu, „Epistolele psihologice“ ale lui Erdmann, cari sunt scrise cu atâta spiritulu si claritate, cum numai este in stare a serie unu profesoru germanu. In epistolele lui veti aflá, despre contrastulu intre barbatu si femeia multu adeveru si picanteria, multa adoratiune sincera si multe complimente pentru femeii, dara in fine care este rezultatulu lungiloru sale cercetári?

Că barbatulu si femeia sunt create pentru sfera diferite; barbatului i apartiene lumea, éra femeii casa si famili'a; barbatului ratiunea, éra femeii sentimentulu; barbatului fortia, éra femeii sufletulu tolerantu, blandu, seninu si simtiulu impacatoru si de ordine; barbatului resonamentulu, éra femeii tactulu bunu. Barbatulu si femeia nu sunt numai deosebite, ci si poli contrastatori ale fiintiei omenesci cari nu cuprindu numai intregulu cercu alu calitátiloru omenesci ci se si atragu reciproc si neschimbatu, pentru ca astu-felu in fiinti'a comuna a familiei se oferéscá imaginea adevérata a omenimei.

Este necontestabilu, că prin acésta Erdmann dá femeii o misiune innalta si démna, inse chiar si la inaltimea acésta femeia este partea mai putínu favorisata. Femeia este libera, inse numai in marginile casei; femeia intregesce armonia omului, dara pentru sine singura ea nu este nimica. Din contra barbatului i stá deschisa lumea intréga si chiar candu elu fuge de armonia cu alte fiintie, elu este unu intregu pentru sine, elu póte de si neperfectu se-si implinésca chiamarea sa ca omu. O copila numai atunci ajunge a fi ceva candu se marita si chiar consórtea este numai atuncea ceva, candu este de totu femeia.

Acésta este esprimatulu numai ceva mai delicatu

*) Die Welt als Wille und Vorstellung.

Nota Trad.

si mai umanu, vechi'a opiniune, că femeia este creata singuru numai pentru barbatu, éra acestuia i aparține lumea intréga si prin urmare si femeia. Déca vomu si concede, că barbatulu si femeia sunt ambii poli ai esistintiei omenesci apoi totu-si între impregiurările de asta-di, barbatulu este polulu de nordu datatoru de directiune, dupa care o indrépta pe femeia busol'a vietiei neintreruptu.

Pe langa tóte circumscrierile aviséza astu-felu si sciinti'a severa, psihologi'a seriúsa pe femeia la rangulu alu doilea in vietia. La acésta se mai adauge, că psihologi'a de si recunósce calitátile emininte ale sesului femeiescu si anim'a lui, totu-si acórda spiritulu creatoru si mintea numai barbatului. Numítulu profesoru Erdmann ve dá sentimentulu in pretiulu mintei, tactulu in pretiulu fantasiei, sensibilitatea in pretiulu fortiei creatóre.

Nu mai casatori'a prin schimbulu sufleteloru, póte efectúa, că femeia sè invetie a cugetá, dara si atuncea femeia cugeta nu cu mintea, ci cu sentimentulu barbatului se inobilitéza prin casatoria si unilateralitatea inteligentiei sale se corege prin tactulu femeii.

Inse chiar si concessiunea acésta suprema, nu paraliséza opiniunea adeverata a filosofulu pe care se baséza: că adeca femeii i lipsesce inteligenti'a. Lumea inse este guvernata prin inteligenti'a si astu-felu femeile sunt eschise prin natur'a loru de la guvernarea lumii si aru insemná nimicirea barieleru stabilite de natura, déca femeia ar depune vre-odata sceptrulu casei si ar voi sè pasiésca pe aren'a publica a lumii, pentru de a emulá si a lucrá impreuna cu barbatulu. Cum acésta a fostu si opiniunea s. Parinti, candu au dísu: *Mulier taceat in ecclesia* — femeia sè taca in biserica.

Dómna mea! Déca opiniunea domnitória, déca chiar sciinti'a ar avé dreptu, déca femeile n'aru avé dreptulu a pretinde inteligenti'a, ci despartirea sufleteloru omenesci in creatóre ale barbatiloru si receptive ale femeiloru ar fi o lege eterna a naturei, apoi aspiratiunea spirituala a femeiloru ar fi o încercare zadarnica, — cá si acé'a de a sarí preste propri'a umbra.

Ar fi pré de timpuriu sè decidemu aicea, déca opiniunea predominante este totu-odata si cea corecta. Este de ajunsu, déca dta, a carei esemplu lu-considerámu deocamdata ca esceptiune, te vei simti indemnatá a meditá a supra fiintiei sufletulu si a supra deosebiteloru lui functiuni, cari la barbatu se manifesta ca cugetare si vointia, éra la femeia cu preferintia ca sentimentu. Póte că pe calea cercetáriloru neprejuditióse vomu aflá, că sufletulu femeiescu i se denéga din eróre inteligenti'a. Pentru acuma trebuie sè recunóschemu, că diferenti'a dispositiuniloru între barbatu si femeia esista si că ea pare a fi constatata prin esperinti'a si prin simbolic'a constitutiunii fisice.

Ne oprimu pentru asta-di la *indoiéla*, pentru că aceea este particularitatea filosofiei, că pornesce de la *indoiéla* pentru ca sè ajunga la *siguranti'a*. Drumulu de la *indoiéla* pana la *siguranti'a* este filosofi'a. Acestu drumu, numitu cu unu cuventu elinu *metodu*, nu conduce totu-de-una la tînta, dara de siguru aprópe de tînta. De óre ce *indoiéla*, precum vei aflá mai tardíu, cuprinde tóte, nu póte esisté decátu numai o *siguranti'a*, nu póte esisté decátu numai o culme de pe care se

disólve tóta tiesatur'a ratacirei, tóta cétia cugetárii pamentesci de pe care precum ghicimu, lumea se póte considerá ca unu spectacolu claru, sublimu, eternu miscatu, eternu liniscítu. Pe culmea aceea se afla ferícirea, pentru că acolo este tronulu adeverulu unicu si eternu, care intielege tóte.

Ori ce sciintia si-are tînt'a sa anumita.

Filosofi'a inse cauta tînt'a tuturoru tînteloru: *adeverulu absolutu*. Cine pasiesce pe calea acésta, voiesce sè filosofeze, cine o póte umblá este unu cugetatoru, cine se inaltia, de si pe cai ratacite este unu filosofu, cine s'a urcatu pe culmea liniscei sufletesci este unu sapientu, cine zaresce tînt'a este unu profotu, éra pe culme se afla — atotu-sciutoriulu. Dta te affi acuma la picióre, încérca-te sè vedi panu unde poti ajunge fara de a obosi.

I. G. Baritiu.

B o m b ó n e.

— Apoi — precum cetiramu in nrlu penultimu alu „Familiei“ — unu tineru din Oradea-mare a inghititu o bancnota de 1000 fl. Óre cum va scapá de ea?

— Cam greu. Ar trebui sè se faca cale-ferata. Atuncea apoi consiliarii din directiune s'aru ingrigi de prepadirea bancnotei.

— Ce deosebire este între Petru si Ghyczy?

— Acel'a si-a renegatu invetiatoriulu, ér acest'a pe invetiacei.

Ludovicu alu XVIII, — scrie „Rom.“ — erá omu de spiritu, a datu definitiunea urmatória regimelului parlamentarú:

— Voiti a sci, — dicea elu intr'o dí, — ceea ce este sistém'a parlamentara?

Éca:

Diminéti'a me scolu si 'ntrebu pe ministrii:

— Domniloru, aveti majoritatea?

— Da, Sire.

— Bine; me ducu sè me plimbu.

A dóu'a dí i întrebu din nou:

— Totu aveti majoritate?

— Nu, Sire.

— E bine! Duceti-ve de vo plimbati.

Tribunalele corectionale sunt adese teatrulu celoru m-i nostime curiositati.

Se judocá unu procesu de insulta in locu publicu.

Presiedintele chiama pe Marinu Dobre, martorulu ocularu.

— Ce meseria ai?

— Sum orbu, boerule.

La aceea-si sectiune corectionala, unu tieranu este chiamatu in procesu de bataie.

— Ce stare civila ai? — intréba presiedintele.

— Ce stare, boerule, saraculu de mine? D'apoi, unde te mai lasa cinstit'a stapanire sè mai faci stare; d'abíé ti-incurci dílele; de stare ne-a ferítu Ddieu.

CE E NOU?

** (Maj. Sa imperatulu) dupa afirmatiunea diuarielor mergendu in Anglia la cercetarea sociei sale, care petrece la o baie de acolo, va face visita dimpreuna cu imperatés'a si reginei Victoria.

** (Maj. Sa imperatés'a) Austriei, insocita de contes'a Festoticiu si bar. Nopcia, a facutu la 2 aug. in Osborne visita reginei Victoria.

** (Camer'a deputatiloru.) La unu § alu legii electoralo votate dilele trecute, Tisza Kálmán a propusu unu adausu, d'a se pedepsi toti aceia cari corumpu pe alegatori cu mançari si beuturi, precum si aceia cari primescu aceste. Propunerea fu primita. Deputatii romani presinti (dnii: V. Babesiu, Traianu Doda, I. Goznanu, P. Mihali, P. Nemes, — adeca din 22 numai 5) votara pentru propunere. Numai G. Ioanovicu a votatu in contra.

** (Contele Iuliu Szapáry) ministrulu de intorne, precum se vorbesce, vré sè-si dea demisiunea.

** (Deputatulu M. Stanescu.) Tribunalulu reg. din Pesta a cerutu voi'a camerei doputatiloru d'a puté urmari pe dlu deputatu Stanescu intr'unu procesu penalu. Caus'a acést'a s'a desbatutu in siedinti'a de la 1 augustu a camerei. Éta pe scurtu tóta istori'a: Trei locuitori din Aradu, Emericu Vancu, Ioanu Dobosiu si Ioanu Hlatky au scosu de la banc'a ipotecaria un-gurésca, pe bas'a unoru documinte false, unu imprumutu de 8000 fl. Descoperindu-se acést'a, se incepù in contra loru cercetarea criminala; fiindu cà inse Dobosiu d' odata a disparutu si nu se mai póte scé unde se afla dinsulu. procesulu criminalu nu s'a pututu incepe in contra loru. Intr'aceea doi martori descoperira la judocatoriulu de instructiunea, cà dinsi veditura pe Dobosiu la deputatulu Stanescu. In urmarea acesteia tribunalulu a ordonatu cercetare in contra dlui Stanescu, si spre acestu scopu a cerutu de la camera suspendarea dreptului de imunitate. Camer'a inse a respinsu acésta cerere, pentru motivulu, cà dlu Stanescu ca avocatulu lui Dobosiu a pututu sè convina cu acést'a. ér complicitatea nu se vede din acte.

** (O scumpa siedintia) a tîenutu in 1 augustu camer'a deputatiloru. Acést'a consta la vr'o 80,000 fl. Éta explicatiunea! In tóta lun'a nu se va tîené alta siedintia, dar fiindu cà ast'a un'a s'a tîenutu, deputatii s'au platitu pe tóta luna. Si acésta suma se urca la sum'a ce o spuseramu mai susu.

** (Ghyczy Kálmán) a anunciatu presiedintelui centrului esínea sa din clubulu acestui partidu.

** (Famili'a lui Rothschild) a donatu saraciloru din Viena 500 fl. Saraciloru jidani inse li-a datu separatu 800 fl.

** (Acronautulu Beudet) s'a produsu dumineca la 2 augustu in Budapesta. Dinsulu a umflatu balonulu cu flacare de paie, si suindu-se a facutu productiuni gimnastice inspaimantatórie.

** (Contele Chambord,) cunoscutulu pretendentu alu tronulu francesu, si-a cumperatu in Viena o casa cu 115,000. Cas'a e mica.

** (In camer'a deputatiloru) unu deputatu a propusu modificarea regulamentulu camerei.

** (Actna) — precum scríu diuariel italiene — éra-si incepe a face resmeritia si se gata de o nóua esplosiune.

** (Spelele camerei.) Scíti, câtu cósta camer'a

deputatiloru pe o luna? Pentru cei ce nu o sciú, insemnámu aice, cà 90,821 fl.

** (America) pare cà tîne sè 'ntréca Europa pana si prin incendiuri. Dupa pagubitóri'a ardere a orasiului Chicago si fabulós'a-i reconstruire in 3 dile, acum se mai vestesce din New-York c'a arsu marea tiesetoria d n Woonsocket, si cà pagubele sunt de peste 800,000 dolari.

Sesonulu báiiloru.

× (De la Valcele) se scrie, cà PSS. Parintele episcopu Pavelu, terminandu-si cur'a acolo, s'a rentorsu la Gherla.

× (Kissingen) are intre ceialalti óspeti ai sei si pe dlu dr. Alesandru Mocioni.

× (La Gastein) pot. ece si Pr. SS. Parintelo metropolitu Procopiu Ivascovicu.

× (De la Tusnadu,) din Transilvania, primimu o rectificare, cà acolo si in alti ani s'au adunatu totade-una óspeti multi.

× (La Mehadia) sesonulu e in culme. Óspetii voru duce a casa bune suveniri.

× (La Valcele) s'a mai sporitu publiculu. E unu numeru fórté mare.

Biserica si scóla.

‡ (Congresulu bis. serbescu) — intoemai precum prevesticamu in nr. trecutú — alose patriarcu pe metropolitulu romanu Ivascovicu, cu 54 de voturi, contra 7 ale lui Gruiciu si 2 ale lui Chenghelatiu. Acestu din urma inse cedá voturile sale lui Ivascovicu.

‡ (Instalarea patriarcului Ivascovicu) se va face la 18 augustu.

‡ (Cine va fi urmatoriulu lui Ivascovicu) in scaunulu metropolitanu din Sibiu? Éta intrebarea ce s'a ivitu in cercurile romane dupa alegerea din Carlovitu. S'au si formatu diferite opiniuni si s'au pusu mai multi candidati. Ne vomu retiené a insírá nume Dorimu numai ca alegerea sè fia intr'unu césu bunu!

‡ (Curiosu!) La universitatea din Budapesta fu numitu dilele trecute unu nou profesor, dlu Szilágyi Dezső. Totu odata i s'a datu concediu de jumetate de anu, spre a studiá mai antáiu dinsulu studiele ce va propune.

‡ (O nóua scóla reala de statu) are a se infintia in Budapesta. Acuma se alege locul acomodatú pentru edificiu.

Societati si institute.

‡ (Societatea pentru fondu de teatru.) Comitétulu Societáti tîenú la 1 augustu dupa miédia-di la 4 óre siedintia, la care participa dnii: vice-presiedintele Petru Mihali, cassariulu Ioanu cav. de Puscariu, membrulu Alesandru Romanu si secretariulu Iosifu Vulcanu. Secretariulu a raportatu despre banii incursi; din acestu raportu vomu estrage numai, cà fondulu Societáti se urca deja la 4575 fl. 48 cr. bani gata. Se decise, cà inca la viitóri'a adunare generala totu secretariulu sè raporteze si despre starea cassei. In urma se cetí o epistola a dlui dr. At. M. Marienescu din Oravitia, prin care se face cunoscutu comitetulu,

că inteliginți'a română de acolo svatuindu-se află mai potrivitu a pune vîtóri'a adunare generală pe 14/26 septembrie a. c. Comitetulu primî acestu terminu, — si astu-felu decise a convocă adunarea generală la Oravitia pe 14/26 septembrie. In urma primindu-se program'a adunării, ședinți'a se încheiă.

‡ (*Societatea geologica magiara*) va tiené adunarea sa generală de estu-anu la Sigetulu Marmatiei in-dilele de la 2—11 augustu.

Literatura.

* („*Vasárnapi Ujság*“), cea mai răspândită foia ilustrată ungherească, publică în nr. trecut portretulu și biografi'a laureatulu nostru poetu dlu Vasiliu Alexandri, dimpreună cu poezi'a dsale „Emmi“ tradusă ungherească.

* (223) de diuarie și reviste apară în tierile coróncei ungheresce.

* (*Dictionaru portativu romano-francesu și francesu-romanu*) în 2 volume elegante de peste 900 pagini a aparutu la București. Această lucrare, făcută cu inteliginția de dlu G. M. Antonescu, e merită s'aducă cele mai bune servitii atâtă studinților, câtă și în genere ori-carui particularu care dorește să înveție, să citească, să scrie și să traducă dintr'o limbă înr'alt'a. Prețulu 15 lei noi amendoué. De vândiare la toate librariile.

* (*Unu nou diuaru*) a aparutu la București, intitulatu „Vócea tierii.“ Acestu organu, după ce declară că „nici guverneloru nu le va face opozițiune obstinată și de resturnare“, atinge, principalele imbunetări ce crede, că sunt de folos pentru țiera.

* (*Famili'a lui Mihail Vițzulu*), analiza critică de Gr. G. Tocilescu se află de vândiare la librariile din București.

Musica.

☉ (*Program'a concertulu*) ce se va dá în sér'a de 10 aug. (29 iuliu) 1874 în Deva în onórea și beneficiulu Asociațiunii transilvane pentru literatur'a română și cultur'a poporulu român. Partea primă: 1) „Fanfara militară“ de A. Cher executată pe piano de dóm'n'a Iulia Miklos și domnișiór'a Minerva Draghiciu. 2) „Duetu din opera Trovatore“ cantatu de dóm'n'a Constantia Dunca-Schiau și dlu Aureliu Dunca. 3) „Potpuriu din Arii Romane“ executatu pe vióra de dlu Simeonu Piso. 4) „Valsu“ de Chopin executatu pe piano de dóm'n'a Iulia Miklos. 5) „Balcescu murindu“, romántia de Mezzetti, poeziă de V. Alexandri, cantată de dlu Aureliu Dunca. Partea a două: 6) Mare fantăsie din oper'a Lucia“ și „Stelutia Arie Română“ executate pe piano de domnișiór'a Minerva Draghiciu. 7) „Adio la Patria“, cantu român, poezie de Bolintineanu, cantatu de dlu Aureliu Dunca. 8) „Marsiu Român“ în onórea Asociațiunii, compus și executatu de dlu Simeonu Piso pe vióra, dóm'n'a Iulia Miklos pe piano și dlu Aloisiu Czerny pe violoncelu. 9) „Duetu din opera Rigoletto“ cantatu de dóm'n'a Constantia Dunca-Schiau și dlu Aloisiu Czerny. După finea concertulu se va trage loteri'a pentru terminarea bisericiei române din Deva.

Proprietariu, redactoru răspundietoru și editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alexandru Kocsi în Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39

Tribunale.

| (*Procesulu lui Rózsa Sándor*) se va pertractă la tribunalulu supremu în 12 augustu.

| (*In Braila s'a judecatu*), la 5 iuliu, procesulu de presa intentatu dlui V. Mimi, redactorulu foiei „Lanternă rosia.“ Resultatulu a fostu, că juriulu a pronunțiatu unu verdictu de achitare.

Suvenirea mortiloru.

† (*Ingropatiunea lui Rothschild*) în Viena s'a făcutu cu cea mai mare simplicitate. Numai patru trăsore ale societății de pompa funebră urmău cosciugulu învescutu cu negru. Cadavrulu fu transportatu la Francfurtu la Main spre a se asediă în cript'a familiară.

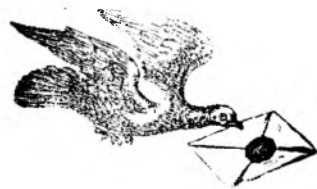
Ghicitura de siacu

de Aureliu Butcanu.

in	Se	di,	nu	af-	stru-	se-	ca-
Sa-	ru	la	fi,	in	u-	nu	men-
ine,	piep-	ge-	mi-	in-	tu	in-	clu-
lo-	as-	stra-	da-	mu	lu-	jo-	tii
tu-	mu	ne,	intri-	de	rab-	lu	di
ca	na	iu	si	de	cu.	gin	mai
nostru	Sus-	ca'n	ue!	cu.	nu-	ta-	Vai
ma-	de-	lo	pi-	as-	no-	De	lu

Se pôte deslegă după saritul ȇalului.

Post'a Redactiniii.

Inca odată rugăm pe aceia, cari nu ni-au răspuns încă prețulu de abonamentu, se ni-lu trimita catu mai curenđu.

Chernecea. Va fi o eróre la mijlocu. Noi n'amă anunțiatu tomulu alu treile din „Sel. Am.“, ci din „Novele.“ V'am trimisu acest'a.

Dómnei A. U. Multiamita în numele redactorulu absinté, care a plecatu dilele trecute la țiera.